

सुप्रसिद्ध राज ज्योतिष श्री अंबाजी उपासक
प. बाबुभाई शास्त्री जन्मतारीख पाहुन हस्तरेषा,
नोकरी, व्यापार, विवाह, संतान, गृहक्लेश, प्रेमवंश,
कोर्ट, विजय, वास्तुशास्त्र, शास्त्र, धनलाभ, दारू
व्यसन, मनोकामना पुर्ण होण्याची 101% गॅरंटी
तपस्वी हॉटेल बेसमेंट, 9 इंदिरानगर
जांगिंग ट्रॅकजवळ, मुंबई - आग्रारोड,
नाशिक संपर्क : ९८२२८१७९०४

कटुसत्य

किंमत

रुपये

Email - katusaty@gmail.com

www.katusatyanews.com

DIRECT ADMISSION
MBBS MD MS BDS MDS
BAMS BUMS BHMS
PANCHAKARMA
DERMATOLOGY NURSING
PHARMACY
PHYSIOTHERAPY
PARAMEDICAL VETERINARY
OPHTHALMOLOGY FMGE
Indo Abroad Education
9326134770

सोलापूर RNI No. MAHMAR 2006/17624 वर्ष २० वे, अंक १७८ वा सोमवार, दि. १६ फेब्रुवारी २०२६ पाने: ४ पोष्ट परवाना: - SLP/04/2026-2028 Posted at - R.M.S.Post Office SOLAPUR

टिपू सुलतान आणि शिवरायांच्या वक्तव्याने हर्षवर्धन सपकाळांवर टीका

एपस्टिन फाईल्समुळे भाजपला राज्यात दंगली घडवायच्या आहेत

मुंबई (कटुसत्य वृत्त):- छत्रपती शिवाजी महाराजांनी ज्याप्रमाणे शौर्य आणि स्वराज्य असा विचार दिला, अगदी त्याचप्रमाणे टिपू सुलतान यांनी काम केले आहे. त्यामुळे टिपू सुलतान यांना छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या समकक्ष मानले गेले पाहिजे, असे वादग्रस्त विधान काँग्रेस प्रदेश अध्यक्ष हर्षवर्धन सपकाळ यांनी बुलढाणा येथे केले. मालेगाव महानगरपालिकेचे नवनिर्वाहक उपमहापौर शान-ए-हिंद निहाल अहमद यांनी आपल्या दालनात टिपू सुलतानाचा पहटो लावल्याने वाद निर्माण झाला होता. वाद विघटल्यावर त्यांनी तो पहटो दालनातून काढून टाकला. यामुळे वाद शमले अशी अपेक्षा असतानाच हर्षवर्धन सपकाळ यांनी टिपू सुलतानाची तुलना शिवाजी महाराजांशी केल्याने नवा

वाद निर्माण झाला आहे. दरम्यान, मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी, छत्रपती शिवाजी महाराजांशी टिपू सुलतान यांची तुलना करताना हर्षवर्धन सपकाळ यांना लाज वाटली पाहिजे, तसेच त्यांनी माफी मागावी, अशी मागणी केली आहे. दरम्यान, सपकाळ यांच्या वक्तव्यावरून शिवप्रेमींमध्ये प्रचंड संताप व्यक्त होत असून सपकाळांनी आपले विधान मागे घ्यावे अन्यथा आंदोलन करण्याचा इशाराही देण्यात आला आहे.

शौर्य गाजवणारे एक योद्धे होते. ते भारताचे भूमिपुत्र होते, त्यांनी कधीही कोणत्याही विषारी, विखारी विचारांना जवळ केले नाही. त्यामुळे शौर्याचे लक्षण म्हणून आपण टिपू सुलतान यांच्याकडे शिवाजी महाराजांच्या समकक्ष पाहिले पाहिजे, असे वक्तव्य काँग्रेस प्रदेश अध्यक्ष हर्षवर्धन सपकाळ यांनी केले.

हे अतिशय निंदनीय -फडणवीस
टिपू सुलतानसारख्या नराधमाची तुलना छत्रपती शिवाजी महाराजांशी करण्याचे काम हर्षवर्धन सपकाळ यांनी केले आहे. हे अतिशय निंदनीय आहे, असे मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस म्हणाले. शिवाजी महाराजांनी स्वराज्य उभारून मोगलांच्या जोंड्यातून सामान्यांना मुक्त करण्याचे काम केले. खऱ्या अर्थाने

त्यांनी सामान्य रयतेचे राज्य निर्माण केले. त्याचवेळी हजारो-लाखी हिंदूंची हत्या करणाऱ्या टिपू सुलतानाशी महाराजांची तुलना करून दोघांनाही सारखाच सन्मान द्या म्हणणे यापेक्षा जास्त लांगूलचालन या जन्मात मो बघितले नाही, अशी संतप्त प्रतिक्रिया फडणवीस यांनी दिली.

मुंबई (कटुसत्य वृत्त):- मालेगाव महापालिकेच्या उपमहापौरांनी आपल्या दालनात टिपू सुलतान यांचा फोटो लावण्याने मोठा वाद निर्माण झाला आहे. या वादावर काँग्रेस प्रदेशाध्यक्ष हर्षवर्धन सपकाळ आणि मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस या दोघांमध्ये वादाची ठिणगी उडाली आहे.

दोघे एकमेकांवर आरोप प्रत्यारोप करत आहेत फडणवीस यांनी सपकाळ यांना सडेतोड उत्तर दिल्यावर आज सपकाळ यांनी भाजप च्या अनेक नेत्यांची नावे एपस्टिन फाईल्समध्ये आल्यामुळे ते घाबरले आहेत. यामुळे लोकांना मूळ विषयावरून भरकटवण्यासाठी आणि राज्यात दंगली घडवण्यासाठी ते अशा प्रकारचे आरोप करत सुटल्याची टीका सपकाळ यांनी केली.

छत्रपती शिवाजी महाराज हे आपले दैवत आहेत, आन, बान, शान आहेत, त्यांचा पराक्रम अद्वितीय आहे. छत्रपती शिवाजी महाराज यांनी स्थापन केलेल्या हिंदवी स्वराज्याच्या प्रणेतेतुन संविधानाची निर्मिती झाली आहे. भाजपकडून आम्हाला छत्रपती शिवाजी महाराज शिकण्याची गरज नाही. एपस्टिन फाईल्समध्ये

श्री नीलकंठेश्वर सोशल फाउंडेशनतर्फे सहस्र दीपोत्सव कार्यक्रम

सोलापूर (कटुसत्य वृत्त):- महाशिवरात्रीच्या पावन पर्वानिमित्त साखर पेठ येथील नवसाला पावणारे व जागृत देवस्थान म्हणून प्रसिद्ध असलेल्या श्री नीलकंठेश्वर मल्लिकार्जुन मंदिर येथे श्री नीलकंठेश्वर सोशल फाउंडेशनच्या वतीने आयोजित करण्यात आलेल्या सहस्र दीपोत्सव कार्यक्रमाचे मोठ्या भक्तिभावात उद्घाटन झाले.

अध्यक्ष नरसिंग बुगप्पा म्हंता यांच्या शुभहस्ते दीपोत्सव करून करण्यात आले. यावेळी मंदिर परिसर दीपांच्या उजेडाने उजळून निघाला असून भाविकांनी मोठ्या संख्येने उपस्थित राहून भगवान शंकराच्या दर्शनाचा

लाभ घेतला. कार्यक्रमास ज्ञाती संस्थेचे उपाध्यक्ष बालाजी येजा, सचिव सत्यनारायण धावरकोंडा, खजिनदार श्रीनिवास बंदगी, दिनानाथ धुळम, प्रसाद बिचवल तसेच सोशल फाउंडेशनचे

भाविकांनी 'हर हर महादेव'च्या जयघोषात दीप प्रज्वलन करून वातावरण भक्तिमय केले. श्री नीलकंठेश्वर सोशल फाउंडेशनच्या वतीने दरवर्षी महाशिवरात्री निमित्त विविध धार्मिक व सामाजिक उपक्रम राबविले जात असून यंदाचा सहस्र दीपोत्सव कार्यक्रम श्रद्धा, एकोप्याची भावना आणि सामाजिक सलोखा जपणारा उरल्याचे मत उपस्थित मान्यवरांनी व्यक्त केले.

सोलापूर जिल्ह्यातील 93 गावांत सरपंचपदासाठी पोटनिवडणूक

सोलापूर (कटुसत्य वृत्त):- सोलापूर जिल्ह्यातील विविध कारणांमुळे रिक झालेल्या ९३ सरपंचांच्या आणि २७ ग्रामपंचायत सदस्यांच्या जागांसाठी पोटनिवडणुकीची प्रक्रिया सुरु झाली आहे. राज्य निवडणूक आयोगाने या पोटनिवडणुकीसाठी प्रभागनिहाय मतदार यादी तयार करण्याचा कार्यक्रम जाहीर केला असून, फेब्रुवारी अखेरीस प्रत्यक्ष मतदानाचा कार्यक्रम जाहीर होण्याची शक्यता आहे.

राजीनामा, अपात्रता, मृत्यू किंवा मागील निवडणुकीत नामनिर्देशन पत्र न मिळाल्यामुळे या जागा रिक्त झाल्या होत्या. आता या जागा भरण्यासाठी १ जुलै २०२५ च्या अर्हता तारखेनुसार तयार करण्यात आलेल्या मतदार याद्यांच्या आधारे ही निवडणूक घेतली जाणार आहे. त्यानुसार मतदार यादीचा महत्त्वाचा कार्यक्रम १६ फेब्रुवारीला जाहीर होणार आहे. त्यानुसार

शंकरनगर, शंकरगाव, तरटगाव, जिंती, भिलारवाडी, डिकसळ याठिकाणी निवडणूक होणार आहे. जिल्हा परिषद आणि पंचायत समितीच्या निवडणुका नुकत्याच पार पडल्यानंतर आता ग्रामीण भागाचे लक्ष या पोटनिवडणुकीकडे लागले आहे.

भरधाव कारची ऊस ट्रॉलीला भीषण धडक; पाच जण जखमी

सोलापूर (कटुसत्य वृत्त):- भरधाव जाणाऱ्या कारने उसाच्या ट्रॅक्टर ट्रॉलीला पाठीमागून धडक देऊन झालेल्या अपघातात पाच जण जखमी झाले, त्यापैकी दोघांची प्रकृती चिंताजनक आहे. सर्व जखमींना सोलापूर येथील एका खाजगी रुग्णालयात उपचारासाठी दाखल केले आहे. हा अपघात

शनिवार ता 14 रोजी पहाटे सव्या पाच वाजता मोहोळ पोलीस ठाण्याजवळील ब्रिजवर झाला. ज्ञानेश्वर सिद्धेश्वर वाकडे वय 48, चेतन बसवराज लामतुरे वय 22, सत्यवान निळकेकराव जाधव वय 47, तेजस सत्यवान जाधव वय 18, शुभांगी सत्यवान जाधव वय 37 सर्व राहणार पोळक गाव

ता निलंगा जिल्हा लातूर अशी जखमींची नावे आहेत. यातील ज्ञानेश्वर वाकडे व तेजस जाधव या दोघांची प्रकृती चिंताजनक आहे. मोहोळ पोलीसांकडून मिळालेल्या माहितीनुसार, वरील सर्व जखमी कार क्रमांक एम एच 24 सीडी 771 मधून सोलापूरच्या दिशेने निघाले होते. त्या वेळी

मोहोळ शहरा जवळील पोलीस ठाण्या समोरील ब्रिजवर उभा असलेल्या ट्रॅक्टर ट्रॉलीला कारने पाठीमागून जोराची धडक दिली. त्यात वरील पाच जण जखमी झाले. या अपघाताची नोंद मोहोळ पोलीसात झाली असून, अधिक तपास अंमलदार अतुल क्षीरसागर करीत आहेत.

शहराला दोन दिवसाआड पाणीपुरवठ्याच्या नियोजनाचे महापौर कोंड्याल यांचे आदेश

सोलापूर (कटुसत्य वृत्त):- शहराला दोन दिवसाआड पाणीपुरवठा करण्यात यावा त्याचबरोबर रात्री- अपरात्री पाणीपुरवठा केला जाऊ नये या संदर्भात तातडीने नियोजन करावे असे आदेश महापौर विनायक कोंड्याल यांनी महापालिका आयुक्तांसह संबंधित विभागाच्या अधिकाऱ्यांना दिले आहेत. लवकरच पाणीपुरवठा

विभागाच्या अधिकारी तसेच याबाबत अनुभवी तज्ञ असलेल्या निवृत्त अधिकाऱ्यांची तातडीची बैठक महापौर यांच्या प्रमुख उपस्थितीत होणार आहे. सोलापूर शहराला सध्या तीन ते पाच दिवसाआड पाणीपुरवठा केला जात आहे. शहराच्या हद्दवाढ भागात पाच दिवसाआड तर काही ठिकाणी अधिक दिवसाने पाणीपुरवठा होतो. तसेच हद्दवाढ

भागात व शहरातील काही भागातही रात्री - अपरात्री पाणीपुरवठा

केला जात असल्याने महिलांसह नागरिकांची प्रचंड गैरसोय होते. त्याचा परिणाम नोकरी, रोजगार आणि इतर गोष्टींवर होतो. यामुळे नागरिकांमधून प्रचंड संताप व्यक्त होत आहे. पाणीपुरवठा सुरळीत व्हावा तसेच किमान दोन दिवसाआड तरी पाणीपुरवठा शहराला केला जावा. या अनुषंगाने महापौर विनायक कोंड्याल यांनी निश्चय केला आहे.

या संदर्भात त्यांनी पाणीपुरवठा विभागातील निवृत्त अधिकाऱ्यांशी चर्चा केली आहे. दोन दिवसाआड पाणीपुरवठा करण्यासाठी तातडीने नियोजन करावे याकरिता महापौर कोंड्याल यांनी महापालिका आयुक्त डॉ. सचिन ओम्ब्रासे आणि महापालिका सार्वजनिक आरोग्य अभियंता वेंकटेश चौबे यांनाही आदेश दिले आहेत. रात्री अपरात्री करण्यात येणारा

पाणीपुरवठाही बंद करण्याच्या सूचनाही त्यांनी दिल्या आहेत. दरम्यान, या संदर्भात प्रशासकीय स्तरावर हालचालींना वेग आला आहे. लवकरच महापौर कोंड्याल यांनी बोलावली आहे. लवकरच शहरातील पाणीपुरवठ्याचे नवे वेळापत्रक तयार करण्यात येणार असल्याचे दिसून येते.

सेवानिवृत्त अधिकाऱ्यांचीही मदत घेणार : महापौर कोंड्याल
सोलापूर शहराला दोन दिवसाआड पाणीपुरवठा झाला पाहिजे. पाणीपुरवठा सुरळीत आणि आवश्यक त्या दाबाने केला जावा. नागरिकांची गैरसोय टाळवी. यासाठी महापालिका पाणीपुरवठा अधिकारी तसेच यासंबंधीत निवृत्त अनुभवी व तज्ञ अधिकाऱ्यांशी चर्चा केली आहे. यापूर्वी शहराला दोन दिवसाआड पाणीपुरवठा करण्यात आला होता. त्याचप्रमाणे सध्याही शहराला दोन दिवसाआड पाणीपुरवठा करण्याचे नियोजन करावे या संदर्भात महापालिका आयुक्तांना आदेश दिले आहेत. तातडीने बैठकी बोलावली आहे, अशी माहिती महापौर विनायक कोंड्याल यांनी दिली

VNP MOTORS
Multi Brand Car Sales & Services
सोलापूर मध्ये पहिले मल्टिब्रँड कार चे सुसज्ज शोरूम व वकीशॉप
OFFER
पेट्रोल कार डिजेल कार
SYNTHETIC OIL सर्व्हिस करा फक्त ₹2949/-
SYNTHETIC OIL सर्व्हिस करा फक्त ₹3649/-
AC HATCHBACK SEDAN - 3000/-
OVERHAUL RS 2500/- SUV - 3500/-
FREE RTO मॉन्थला प्राप्ट
CNG RTO मॉन्थला प्राप्ट
8000-92-8007
VNP MOTORS Pvt. Ltd.
GAT No. 17/2, Hyderabad Road, Next to Ford Showroom, Solapur - 9591958007

उजनी धरणाची पाणी पातळी १९ टक्के झाली कमी

सोलापूर (कटुसत्य वृत्त):- उजनी धरणातून भीमा नदीत सोडण्यात आलेले पाणी बंद करण्यात आले आहे. सध्या उजनीतून शेतीसाठी उजनी मुख्य कालवा, भीमा सीना जोड कालवा, दहिगाव व सीना माढा उपसा सिंचन योजनेतून पाणी सोडण्यात येत आहे. सध्या उजनी धरणाची पाणी पातळी ८१ टक्के असून २६ जानेवारीपासून १९ टक्के पाणी पातळी कमी झाली आहे. धरणातून रब्बी हंगामासाठी सुरुवातीला उजनी मुख्य कालवा, जोड कालवा व दहिगाव योजनेतून पाणी सोडण्यात आले होते. त्यानंतर सीना माढा उपसा सिंचन योजनेत व ५ फेब्रुवारीपासून भीमा नदीत नदीकाठचा शेती व पाणी

पुरवठा योजनासाठी सोडण्यात आले होते. ते १२ रोजी बंद करण्यात आले आहे. गतवर्षी २९ डिसेंबर रोजी शंभर टक्के होते. गतवर्षीचा तुलनेत एक महिना उशिरा शंभर टक्के पाणी पातळी राहिली आहे. सध्या धरणात १०७.१८ टीएमसी पाणीसाठा असून ४३.५२ टीएमसी उपयुक्त पाणीसाठा आहे. आतापर्यंत १० टीएमसी पाण्याचा वापर झाला आहे. कालव्यातून २ हजार ३०० क्युसेक, जोड कालव्यातून ६०० क्युसेक सीना माढा उपसा सिंचन योजनेतून २८० क्युसेक विसर्ग सोडण्यात येत आहे. उजनी साधारण एप्रिल शेवटी मे महिन्याचा सुरुवातीला मृत साठ्यात जात असते.

दोन महिन्याचा प्रश्न सुटला
सध्या रब्बी हंगामासाठी पाणी सोडण्यात येत आहे. पुढील दोन पाळ्या उन्हाळी हंगामासाठी सोडण्यात येतात. सध्या उजनी धरणातून भीमा नदीत नदीकाठचा गावांना पिण्यासाठी व शेतीसाठी सोडण्यात आल्याने पुढील दोन महिने पाण्याचा प्रश्न मिटला आहे. ५ ते ६ टीएमसीची बचत सोलापूर शहराला पिण्यासाठी समतार जल वाहिनी सुरु झाल्यामुळे ५ ते ६ टीएमसी पाण्याची बचत होणार आहे. यामुळे जूनअखेरपर्यंत शेतीला पाणी मिळण्याची आशा शेतकऱ्यांना लागली आहे. प्रशासन उजनीच्या पाण्याचे नियोजन करे करते यावर अवलंबून राहणार आहे.

विलीनीकरण व्हावे अशी अजितदादांची इच्छा होती, माझीही आहे - जयंत पाटील

पुणे (कटुसत्य वृत्त):- राष्ट्रवादीच्या विलीनीकरणासाठी अजित पवार यांच्याशी मोजून ११ वेळ चर्चा, बैठका झाल्या होत्या. त्यांच्या पुढाकारानेच ही चर्चा झाली होती. पण, आता तेच राहिले नाहीत, त्यामुळे त्यावर मला काही बोलावे वाटत नाही, मी आज पुण्यात शरद पवार साहेबांच्या प्रकृतीची चौकशी करायला आलो होतो. त्यांच्याशी राजकारणावर काही बोलणे झाले नाही, असे स्पष्टीकरण राष्ट्रवादी (शरद पवार) चे ज्येष्ठ नेते जयंत पाटील यांनी शनिवारी (दि. १४) पुण्यात माध्यमांशी बोलताना दिले. विलीनीकरण व्हावे, अशी माझी इच्छा आहे आणि अजितदादांखेरील सकारात्मक होते, एकत्र आलो तर आमचा पक्ष आणखी जोमाने पुढे जाईल, असेही त्यांनी सांगितले.

ज्येष्ठ नेते शरद पवार यांची प्रकृती ठीक नसल्यामुळे रुग्णालयात दाखल केले होते. त्यांना शनिवारी डिस्चार्ज देण्यात आला. त्यांच्या भेटीला रात्री उशिरा जयंत पाटील पुण्यात आले होते. तेव्हा भेटीनंतर त्यांनी माध्यमांशी संवाद साधला. त्यांनी विलीनीकरणाबाबत विचारले असता, त्यांनी आता यावर बोलणे योग्य नाही, असे सांगितले. विलीनीकरणाबाबत राज्याचे प्रमुख नेते शशिकान्त शिंदे आणि सुप्रिया सुळे हे निर्णय घेतले, ते जो निर्णय

घेतले, तो आम्हाला मान्य असणार आहे. त्यानुसार आमची पुढची पावले पडतील. पक्षाचे कामकाज सुरूच आहे. त्याचे स्वतंत्र व्यक्तिमत्त्व आहे. मी यापूर्वी यावर तपशिलात चर्चा केलेली आहे. पण, ती चर्चा आता सांगणे बरे नाही, असेही ते म्हणाले. "अजितदादा आज नाहीत. त्यामुळे राजकारणात पुढे काही होईल, ते सांगता येत नाही. पण, महाराष्ट्रात अनेक प्रश्न आहेत, त्यावर आम्ही काम करू. त्यादृष्टीने आमचा पक्ष काम करेल. पक्ष विलीनीकरणावर आज भाष्य करावे वाटत नाही." त्यानुसार विलीनीकरणाबाबत मी भेटलो. त्यामुळे त्यांना आम्ही बोललो की, त्यांना काही अडचणी आल्या तर त्या आम्ही सोडवू. त्यांना कुठे अडले तर मदत करू, असे जयंत पाटील यांनी सांगितले.

कधी कधी बांधकामाबरोबर या कोनशिलाही गडप होतात. शिवरायांनी स्वराज्याचं तोरण बांधण्यासाठी बरेच किल्ले जिंकले. काही किल्ले आश्चर्यचकित व्हावे, अशा तऱ्हेनी बांधले. पण कुठेही त्यांनी आपल्या नावाचा शिलालेख बसवला नाही. तरी ते गडकोट- किल्ले शिवरायांच्या ऐतिहासिक कार्याचीं साक्ष देण्यासाठी गेले साडेतीनशे वर्षे ऊन-पाऊस-वारा, परक्यांचा हल्ला पचवत डीलात उभे आहेत.

शिवरायांचा पुतळ त्यांच्या निधानंतर तब्बल अडीचशे वर्षांनी आकारास आला. १९२३ च्या दरम्यान हा अर्धपुतळ तयार झाला. याउलट, "संयुक्त महाराष्ट्र" लढ्यात बंदमान झालेल्या स.का. पाटील (जन्म : ११ ऑगस्ट १८९८ ; निधन : २४ मे १९८१) यांनी आपल्या हयातीतच स्वतःचा ब्राँझचा टोलेजण पुतळ तयार करवून मुंबईत टाकूंद्वारच्या उद्यानात बसवला. स.का.पाटील जाऊन जेव्हातेम ४५ वर्षे झालीत. पण त्यांचं नाव विस्मरणात गेलंय. नव्या पिढीला 'ती' पुतळ पाहूनही त्यांचा पराक्रम समजत नाही.

याउलट, शिवाजी महाराजांचा पराक्रम प्रथम कळतो; आणि त्यांचा भव्य पुतळ पाहूनही त्यांचा पराक्रम श्रेष्ठ राहतो ! महात्मा गांधी आणि डॉ. आंबेडकर यांच्या पराक्रमाची थोरवीही अशीच आहे. अशाच तोलामोलाच्या महात्मा फुले, राजर्षी शाहू महाराज, लोकहितवादी देशमुख, लोकमान्य टिळक, गोपाळ गणेश आगरकर, प्रबोधनकार ठाकरे, डॉ. पंजाबराव देशमुख, कर्मवीर बाऊराव पाटील, क्रांतिवीर नाना पाटील, साने गुरुजी इत्यादी कृतिशील समाजसुधारकांनी हा महाराष्ट्र घडवला आहे. ही माणसं दगडच्या इतिहासासाठी नव्हती. ही दगडातून इतिहास निर्माण करणारी माणसं होती. ती जाती-पक्ष- संघटनांत वाटून घेण्यासाठी नाहीत. ती भविष्याची संपन्न वाट दाखवण्यासाठी आहेत. त्या सर्वांपुढे एकाच वेळी नतमस्तक होणं, हीच खरी त्यांना आदरांजली आहे; त्यांच्या विचारतत्त्वाची आचारक्रांती आहे !

शिवराय-गांधीजी-आंबेडकर यांचा एकमेकांशी काय संबंध?

भारताच्या प्रजासत्ताक लोकशाहीचं सार या त्रिमूर्तीच्या ‘स्वराज्य, स्वातंत्र्य आणि समता’ या तीन तत्त्वांत आहे.

म्हणूनच तिघांपुढे एकत्रित नतमस्तक झाले पाहिजे. त्याची सुरुवात यंदाच्या ‘शिवजयंती’ पासून करू या !

मयंत्यांच्या वेळी पोलीस बंदोबस्त चोख ठेवावा लागतो, ही तर समस्त भारतीयांसाठी शरमेची गोष्ट आहे. छत्रपती शिवराय, महात्मा गांधीजी आणि डॉ. आंबेडकर यांना मानणाऱ्यांमध्ये आजही वैचारिक आणि सामाजिक अंतर आहे. ते या राष्ट्रपुरुषांच्या कार्यांचा घोर अपमान करणारे आहेत.

"स्वराज्य", "स्वातंत्र्य" आणि 'समता' या तत्त्वांची थोरवी जशी परस्परांवर अवलंबून आहे तशीच शिवाजी महाराज, महात्मा गांधी त्यांच्या लोकेनेतृत्वाला निश्चित अशा विचारतत्त्वांची बैठक होती आणि ती तत्त्वं प्रत्यक्षात आणण्याचा आग्रही ध्यास, हा त्यांच्या कार्याचं विशेष होता. 'लोकेनेतृत्व करायचं तर तत्त्वं गुंडाळून ठेवावी लागतात आणि तत्त्वांचा आग्रह धरायच तर लोक मागे येत नाहीत', असा भारतीय समाजकारणाचा इतिहास आहे. म्हणताना "जय शिवाजी ! जय गांधीजी !" असाही जयजयकार व्हायलाच हवा. तसंच, "छत्रपती शिवाजी महाराज की... जय" चा नारा लगावताना "महात्मा गांधी आणि डॉ. आंबेडकर" यांचाही गजर करण्यास विसरू नये.

स्वराज्याची कल्पना मांडून ती प्रत्यक्षात आणली. महात्मा गांधींनी ब्रिटिशांना 'चले जाव' म्हणतानाच येणाऱ्या स्वातंत्र्यात

"लोकस्वातंत्र्य" असावे, हा आग्रह धरला. डॉ. आंबेडकरांनी तर सामाजिक समतेच्या प्रतिष्ठापनेसाठी अवघ्या आयुष्याचाच होम केला. भारताच्या प्रजासत्ताक लोकशाहीचं सार या त्रिमूर्तीच्या 'स्वराज्य, स्वातंत्र्य आणि समता" या तत्त्वांत आहे. देशाला उभारणारी-घडवणारी ही तत्त्वंच भारताची राष्ट्रसूत्रं झाली आहेत. त्यात समाजाला संघटितपणे पुढे नेण्याचं सामर्थ्य आहे. 'स्वराज्य', 'स्वातंत्र्य' आणि 'समता' या तीन तत्त्वांची गुंफण आणि त्यातून निर्माण झालेली भारतीय लोकशाही हेच या त्रिमूर्तीचं लोकोतर कार्य आहे. मात्र, प्रत्यक्षात हेच कार्य विसरून या राष्ट्रपुरुषांना वेगवेगळं करून पुजलं-भजलं जातंय. ते गैर आहे. या राष्ट्रपुरुषांच्या जयंत्या-

महात्माजी आणि डॉ. आंबेडकर यांच्या जन्माच्या

ज्ञानेश महाराव

(ज्येष्ठ पत्रकार)

माणसाचा मोठेपणा त्याच्या सावलीवरून उरतो. ही सावली त्याच्या कार्य-स्मरणाची असते. भारतीय राजकारणात अनेक व्यक्तिमत्त्वांनी आपल्या कार्य-कर्तृत्वाचा ठसा उमटवलाय. त्या सर्वांत छत्रपती शिवराय, महात्मा गांधी आणि डॉक्टर बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या कार्याचा प्रभाव अजोड आहे. त्यांच्या केवळ स्मरणाने पिढ्यां-पिढ्यांना सन्मानाने जगण्याचं बळ मिळतंय. राष्ट्रनिष्ठेचा संस्कार मिळतोय. या तिघांच्या नेतृत्वात, कर्तृत्वात असें कोणात वेगळेपण होतं? तर, हे तिघेही लोकेनेते होते. तथापि, त्यांच्या लोकेनेतृत्वाला निश्चित अशा विचारतत्त्वांची बैठक होती आणि ती तत्त्वं प्रत्यक्षात आणण्याचा आग्रही ध्यास, हा त्यांच्या कार्याचं विशेष होता.

'लोकेनेतृत्व करायचं तर तत्त्वं गुंडाळून ठेवावी लागतात आणि तत्त्वांचा आग्रह धरायच तर लोक मागे येत नाहीत', असा भारतीय समाजकारणाचा इतिहास आहे. म्हणताना "जय शिवाजी ! जय गांधीजी !" असाही जयजयकार व्हायलाच हवा. तसंच, "छत्रपती शिवाजी महाराज की... जय" चा नारा लगावताना "महात्मा गांधी आणि डॉ. आंबेडकर" यांचाही गजर करण्यास विसरू नये.

स्वराज्याची कल्पना मांडून ती प्रत्यक्षात आणली. महात्मा गांधींनी ब्रिटिशांना 'चले जाव' म्हणतानाच येणाऱ्या स्वातंत्र्यात "लोकस्वातंत्र्य" असावे, हा आग्रह धरला. डॉ. आंबेडकरांनी तर सामाजिक समतेच्या प्रतिष्ठापनेसाठी अवघ्या आयुष्याचाच होम केला. भारताच्या प्रजासत्ताक लोकशाहीचं सार या त्रिमूर्तीच्या 'स्वराज्य, स्वातंत्र्य आणि समता" या तत्त्वांत आहे. देशाला उभारणारी-घडवणारी ही तत्त्वंच भारताची राष्ट्रसूत्रं झाली आहेत. त्यात समाजाला संघटितपणे पुढे नेण्याचं सामर्थ्य आहे. 'स्वराज्य', 'स्वातंत्र्य' आणि 'समता' या तीन तत्त्वांची गुंफण आणि त्यातून निर्माण झालेली भारतीय लोकशाही हेच या त्रिमूर्तीचं लोकोतर कार्य आहे. मात्र, प्रत्यक्षात हेच कार्य विसरून या राष्ट्रपुरुषांना वेगवेगळं करून पुजलं-भजलं जातंय. ते गैर आहे. या राष्ट्रपुरुषांच्या जयंत्या-

‘हिंद-दी-चादर’ कार्यक्रमाच्या नियोजनासंदर्भात बैठकीचे आयोजन

पुणे, (कटूसत्य वृत्त):- नवी मुंबई येथे आयोजित ‘हिंद-दी-चादर’ श्री गुरु तेग बहादूर साहिबजी यांच्या ३५० व्या शहीदी सप्तागम कार्यक्रम नियोजनाबाबत पुणे विभागाचे आयुक्त डॉ. चंद्रकांत पुलकुंडवार यांनी दूरदृश्य प्रणालीद्वारे पुणे विभागातील संबंधित विभागांचा सविस्तर आढावा घेतला.

नवी मुंबई येथे २८ फेब्रुवारी व १ मार्च २०२६ रोजी ‘हिंद-दी-चादर’ कार्यक्रम भव्य स्वरूपात आयोजित करण्यात येत असून या कार्यक्रमास पंतप्रधान, केंद्रीय गृहमंत्री, मुख्यमंत्री, दोन्ही उपमुख्यमंत्री तसेच राज्य मंत्रिमंडळ उपरिष्ठत राहणार असल्याने सूक्ष्म आणि टिकेकोर नियोजन करण्याचे निर्देश यावेळी देण्यात आले.

बैठकीस पुणे विभागातील सर्व जिल्हाधिकारी, निवासी उपजिल्हाधिकारी, महानगरपालिका उपआयुक्त, जिल्हा परिषदांचे उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी, एमआयडीसी प्रादेशिक अधिकारी, जिल्हा शल्यचिकित्सक, जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा माहिती अधिकारी व अन्य वरिष्ठ अधिकारी उपस्थित होते.

विभागीय आयुक्त डॉ. पुलकुंडवार म्हणाले, कार्यक्रमाची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी लक्षात घेता जिल्हास्तरावर समाज संघटनांशी प्रभावी समन्वय आवश्यक आहे. प्रत्येक जिल्हातील शीख व इतर समाज प्रमुखांची तातडीने बैठक घेऊन नवी मुंबईला जाणाऱ्या भाविकांची माहिती घ्यावी. विशेषतः पुणे व पिंपरी-चिंचवड परिसरात मोठ्या संख्येने शीख बांधव वास्तव्यास असल्याने किमान किती भाविक जातील यासंदर्भात नियोजन महापालिका आयुक्तांनी जिल्हाधिकारी पुणे यांच्या समन्वयाने करावे.

विद्यार्थ्यांमध्ये इतिहासाची जाणीव निर्माण करण्यासाठी शाळा, महाविद्यालये, विद्यापीठे, आश्रमशाळा व वसतिगृहांमध्ये वक्तृत्व, निबंध, गायन, चित्रकला, वाचन, भक्तीगीत स्पर्धांचे

अडीचशे वर्षे आधी शिवरायांचा जीवनकाल होता. तथापि, दोघांनीही शिवरायांच्या समताधिष्ठित राज्यपद्धतीला आदर्श मानलं आहे. खेडे स्वयंपूर्ण व्हावे, ग्रामविकास व्हावा; या गांधीविचारांची बीजे शिवशाहीत आहेत. राष्ट्रप्रेम रुजवणाऱ्या शिवरायांच्या महाराष्ट्र भूमीत कार्यकर्त्यांचं मोहोळ आहे म्हणून गांधीजी साबरमतीचा आश्रम बंद करून वर्धा येथे आले. तिथे "सेवाग्राम" उभारून त्यांनी महाराष्ट्राला आपली कर्मभूमी मानली. 'काँग्रेस'चं नेतृत्व स्वीकारल्यावर "छत्रपती शिवाजी महाराज की जय !... तिलकमहाराज की जय !.." म्हणत भारतभर फिरले. महात्माजींना डॉ. आंबेडकरांच्याही कार्याबद्दल आस्था होती. किंबहुना, स्पर्शांच्या टाळव्यातून अस्पृश्यतेचा अमानवी व्यवहार घालवण्यास महात्माजींचूट उभयतांना परस्परांबद्दल आस्था होती. १४ ऑक्टोबर १९५६ रोजी बौद्धधर्म स्वीकारल्यानंतर डॉ. आंबेडकरांनी दुसऱ्या दिवशी पत्रकार परिषद घेतली. त्यात ते म्हणाले, "आज मी समाधानी आहे. गांधींना दिलेलं आश्वासन मी पूर्ण केलंय." डॉ. आंबेडकरांचं हे समाधान गांधींद्दोषातून नव्हं, आस्थेतून प्रकट झालेलं होतं.

डॉ. आंबेडकरांच्या नियोजित ग्रंथलेखनात महात्मा फुले यांच्या चरित्राप्रमाणे महात्मा गांधींच्याही चरित्राचा समावेश होता. ते जाहीरपणे म्हणालेही होते, "मात्सापेक्ष गांधींना अधिक कोण ओळखतं? म्हणून मीच त्यांचं चरित्र लिहिणार आहे." गांधींच्या जिव्याचीही चिंता आंबेडकरांना होती. त्यांनी गांधींना अनेकदा सावधही केलं होतं. 'एक गांधींनी आणि डॉ. आंबेडकर यांच्यात वैचारिक भेद होते. कारण डॉ. आंबेडकर यांच्यात अदोलेन पेटवले. ह्या अदोलेकत अधिक संख्येने ब्राह्मण असावेत, हा योगायोग नाही. तसेच, इतक्याने मोर्दांची बरोबरी गांधींशीही होत नाही. असो.)

डॉ. आंबेडकरांचे शब्द खुनी नथुराम गोडसे ह्याने खरे केले. गांधींबद्दल आंबेडकरांच्या मनात असलेली ही आस्था त्यांच्या अनुयायांनीही आपल्यात रुजवायला पाहिजे होती. त्यासाठी गांधीजींना मानणाऱ्यांनीही पुढाकार घ्यायला पाहिजे होता. सत्तास्वाथासाठी दलित नेत्यांकरवी दलित समाजाला वापरणारी डॉ. आंबेडकरांच्या नियोजित ग्रंथलेखनात महात्मा फुले यांच्या चरित्राप्रमाणे महात्मा गांधींच्याही चरित्राचा समावेश होता. ते जाहीरपणे म्हणालेही होते, "मात्सापेक्ष गांधींना अधिक कोण ओळखतं? म्हणून मीच त्यांचं चरित्र लिहिणार आहे." गांधींच्या जिव्याचीही चिंता आंबेडकरांना होती. त्यांनी गांधींना अनेकदा सावधही केलं होतं. 'एक गांधींना म्हणालेही होते, "एक

वैश्य, बनिया ब्राह्मणांसकट सर्वांचे नेतृत्व करतो ही गोष्ट चार्तुवर्णी (म्हणजे सनातनी, कर्मठ) ब्राह्मणांना माहीत नाही, असं समजू नका. पण एक गोष्ट तेवढीच शरी की, जेव्हा तुम्ही ब्राह्मणांचे हितसंबंध जोपासता, तोवर तुमच्या महात्मापणाला धोका नाही. ज्या दिवशी तुम्ही ब्राह्मणांच्या हिताला बाधा आणाल; तेव्हा तुमची काय गत होईल, ते मी सांगण्याची गरज नाही !" (बाबासाहेबांनी ब्राह्मणांबाबत गांधीजींना दिलेला हा इशारा आजही तंतोतंत लागू होतो. ह्याची साक्ष म्हणजे, उत्तर भारतात पटलेलं UGC विरोधातील आंदोलन ! UGC- "विद्यापीठ अनुदान आयोग"ने २०२६च्या नव्या नियमावलीत कॉलेजांमधील जातीभेद रोखण्यासाठी प्रत्येक विद्यापीठ आणि महाविद्यालयात "इक्विटी समिती" स्थापण्याचा निर्णय जाहीर करताच; त्याविरोधात उत्तर भारतात "भाजप- संघ" परिवारातील कथित हिंदुत्ववादी संघटनांनी "अब मोदी तेरी कबर खुदेगी" अशा घोषणा देत आंदोलन पेटवले. ह्या आंदोलकांत अधिक संख्येने ब्राह्मण असावेत, हा योगायोग नाही. तसेच, इतक्याने मोर्दांची बरोबरी गांधींशीही होत नाही. असो.)

डॉ. आंबेडकरांचे शब्द खुनी नथुराम गोडसे ह्याने खरे केले. गांधींबद्दल आंबेडकरांच्या मनात असलेली ही आस्था त्यांच्या अनुयायांनीही आपल्यात रुजवायला पाहिजे होती. त्यासाठी गांधीजींना मानणाऱ्यांनीही पुढाकार घ्यायला पाहिजे होता. सत्तास्वाथासाठी दलित नेत्यांकरवी दलित समाजाला वापरणारी डॉ. आंबेडकरांच्या नियोजित ग्रंथलेखनात महात्मा फुले यांच्या चरित्राप्रमाणे महात्मा गांधींच्याही चरित्राचा समावेश होता. ते जाहीरपणे म्हणालेही होते, "मात्सापेक्ष गांधींना अधिक कोण ओळखतं? म्हणून मीच त्यांचं चरित्र लिहिणार आहे." गांधींच्या जिव्याचीही चिंता आंबेडकरांना होती. त्यांनी गांधींना अनेकदा सावधही केलं होतं. 'एक गांधींना म्हणालेही होते, "एक

शिवाजीमहाराजांची शिकवणूक

डॉ. आंबेडकरांच्या मनात शिवाजी महाराजांबद्दल दुरावा असण्याचं कारणच नव्हतं. कारण सामाजिक समानतेच्या बाबतीत शिवाजी महाराज काळ्याच्या

खूप पुढे होते. पूर्वाश्रमीच्या महार-मांग ह्या शूर जातींना पेशवाईच्या काळात अस्पृश्य गणलं गेलं. पण शिवरायांनी याच जातीतील शूरवीरांना गडकरी आणि सैन्याधिकारी पदांवर नेमून त्यांचा सन्मान केला होता. शिवशाहीची स्थापना करताना त्यांनी वतनदारीप्रमाणे जातीचाही अधिकार मोडून काढला. गुणांना, कर्तबगारीला श्रेष्ठ मानलं. म्हणूनच वाई परगण्यातील नागेवाडी गावची पाटीलकी नामनाक महार यांना मिळाली. शिवरायांच्या अष्टग्रंथात मंडळात वेगवेगळ्या जातींची मंडळी होती. त्या सर्वांची बैठक सारख्याच उंचीची होती. ती पाहून देशमुखांनी नाराजी व्यक्त केली. तेव्हा महाराज कडाडले, "स्वराज्यात सर्वच बैठकी एकाच उंचीच्या असतील. एकच फक्त त्यापेक्षा उंच असेल. ते म्हणजे, जनताजनार्दनाने दिलेलं छत्रपतींचं राजसिंहासन !"

'रयतेचा राजा' असाच शिवरायांचा लौकिक होता. जनतेच्या सुख-दुःखांची त्यांना जाण होती आणि जबाबदारीचं भान होतं. "लोकेनेते" म्हणवून घेणाऱ्या मंडळींनी शिवाजी महाराजांच्या कायातून खूप काही शिकवण्यासारखं आहे. त्यातील शिकवणू किती झेपेल, हा प्रश्न असला तरी शिवरायांची एक गोष्ट जरूर आत्मसात करण्यासारखी आहे. आजकाल कुठे शासकीय

खचार्तून इमारतीचं, पुलाचं, बोगद्याचं, धरणाचं, रस्त्याचं; इतकंच नव्हे तर सार्वजनिक सुतारीचंही बांधकाम झालं की, त्यावरच्या कोनशिलेवर स्थानिक पुढाऱ्यांच्या नावांसह उद्‌घाटन करण्याऱ्या मंत्र्याचंही नावं लिहिलं जातं. ही कामं जनतेच्या पैशांतून उभी राहिलेली असतात. लोकप्रतिनिधींनी अथवा पुढारी म्हणवून घेणाऱ्यांनी सरकारी पैसा सत्कारणी लावण्याचं कर्तव्य केलं असेल, तर अशा कोनशिलेवर आपल्या नावांचा उल्लेख करण्याची गरज काय? काळ्याच्या ओघात ही नावं विरून जातात किंवा पथ्यांच्या शिडांनी, कचऱ्याच्या ढिगांनी झाकून जातात.

निष्कलंक चारित्र्याचे, अजातशत्रू व्यक्तिमत्त्व - आर आर पाटील

राजकारणातील अजातशत्रू व्यक्तिमत्व अशी ओळख असलेले निष्कलंक चारित्र्याचे माजी उपमुख्यमंत्री रावसाहेब राशाम पाटील उर्फ आर आर पाटील यांचा आज स्मृतिदिन. आजच्याच दिवशी म्हणजे १६ फेब्रुवारी २०१५ रोजी आर आर पाटील यांचे अल्शसा आजाराने निधन झाले होते. आर आर पाटील यांच्या निधनाने संपूर्ण महाराष्ट्र हळहळला होता. आर आर पाटील म्हणजे राजकारणातील आम आदमी. शेतकरी असोत की सर्वसामान्य नागरिक, गरीब असोत की वंचित प्रत्येकाला आर आर पाटील आपले वाटत होते. राजकारणात उपमुख्यमंत्री पदासारख्या मोठ्या पदांपर्यंत पोहचूनही कायम जिमीन-रा राहून जनतेशी नाळ टिकवलेले आर आर पाटील सर्वसामान्यांचे नेते होते म्हणूनच त्यांना सर्वसामान्य नागरिक त्यांना प्रेमाने आबा म्हणत. १६ ऑगस्ट १९५७ रोजी सांगली जिल्हातील तासगाव तालुक्यातील अंजनी गावात एक गरीब शेतकरी कुटुंबात आबांचा जन्म झाला. घरची परिस्थिती गरिबीची असल्याने आबांनी कमवा आणि शिका या योजनेतून आनी प्लनप्लएलबी चे ही शिक्षण घेतले. कॉलेज जीवनातच त्यांनी शेतकऱ्यांचे सर्वसामान्य नागरिकांचे प्रश्न शासन दरबारी मांडायला सुरुवात केली. त्यांच्यातील नेतृत्व गुण वसंत दादा पाटलांनी हेयले आणि त्यांना राजकारणात आणले. कोणतीही राजकीय पार्श्वभूमी नसताना समाजासाठी काहीतर की भाविक जातीील यासंदर्भात नियोजन आरटीओ यांनी पनवेल आरटीओशी समन्वय साधून बस संख्या, भाविकांची संख्या, समन्वय अधिकारी व चालकांची माहिती उपलब्ध करून द्यावी. भाविकांच्या मुक्कामाबाबतची माहिती कोकण विभागीय आयुक्त कार्यालयास सादर करण्याचे निर्देश डॉ. पुलकुंडवार यांनी दिले.

वर्ष आबा जिल्हा परिषद सदस्य होते. १९९० साली आबांनी पहिल्यांदा विधानसभेची निवडणूक लढवली आणि प्रचंड मतांनी जिंकली. त्यानंतर २०१४ पर्यंतच्या विधानसभेच्या सर्व निवडणुका आबांनी जिंकल्या. १९९५ साली आबा दुसऱ्यांदा आमदार झाल्यावर राज्यात आर आर पाटील यांच्या अनेकदा सत्ताध्यांना कडीत पकडले. विरोधी पक्षात असूनही आबांनी तालुक्यातील अंजनी गावचून सोडली. १९९९ साली राष्ट्रवादीची स्थापना झाल्यावर ते राष्ट्रवादीत आले. शरद पवार यांचे अत्यंत विश्वासू साथीदार अशी त्यांची ओळख बनली. त्यांनीही राष्ट्रवादी घराघरात पोहचवण्यासाठी जीवाचे रान केले. ते काही काळ राष्ट्रवादी काँग्रेसचे राज्याचे अध्यक्ष होते. राज्य मंत्रिमंडळात त्यांना अनेक महत्त्वाचे पदे मिळाली. आर आर पाटील ग्रामविकास मंत्री असताना त्यांनी संत गाडगे बाबा ग्राम स्वच्छता अभियान यशस्वीपणे राबवून स्वतःची वेगळी ओळख निर्माण केली. पुढे राज्याचे गृहमंत्री आणि उपमुख्यमंत्री पदाची जबाबदारीही त्यांनी स्वीकारली. गृहमंत्री असताना त्यांनी राज्यातील डान्स बार बंद करण्याचा ऐतिहासिक निर्णय घेतला. डान्स बार बंद करण्याचा त्यांच्या निर्णयाला कडाडून

विरोध झाला पण ते आपल्या निर्णयावर टाम राहिले. गृहमंत्री असतानाच त्यांनी महात्मा गांधी टंटामुक्ती अभियान राबवले. गृहमंत्री असताना त्यांनी खाजगी सावकारी विरुध्दही दंड थोपटले होते तसेच त्यांनी गुटखा बंदी करण्याचा देखील निर्णय घेतला होता. त्यांच्या याच धडाकेबाज निर्णयांनी त्यांनी सर्वसामान्यांच्या मनात आदराचे स्थान निर्माण केले होते. गृहमंत्री, उपमुख्यमंत्री अशी मोठी पदे भूषवूनही आबांनी तळगळ्यातील कार्यकर्त्यांशी असलेला संवाद तुटू दिला नाही. सत्ता येते आणि जाते जोडलेले माणसे टिकवली पाहिजेत हे आबांनी आपल्या कृतीतून दाखवून दिले. उच्च पदावर पोहचूनही आबांनी आपला साधेपणा कायम ठेवला. इतक्या मोठ्या पदावर असतानाही आबांनी आपल्या पाल्यांना महागड्या इंग्रजी शाळेच न घालता जिल्हा परिषदेच्या मराठी शाळेत घातले होते. आबांसारखे तळगळ्यातून आलेले स्वच्छ चारित्र्याचे निष्कलंक, अजातशत्रू व्यक्तिमत्व राजकारणात विरळच. सध्याच्या गटूळ राजकीय वातावरणात तर आबांसारख्या निष्कलंक चारित्र्याच्या नेत्याची आवजून आठवून येते. राजकारणात त्यांनी जो आदर्श घालून दिला आहे त्याचे अनुकरण आजून राजकीय नेत्यांनी केले तरच राजकीय नेत्यांवरील जनतेचा उडालेला विश्वास पुन्हा प्राप्त होईल. आबांना स्मृतिदिनी विनम्र अभिवादन !

श्याम ठाणेदार
 ढाँड जिल्हा पुणे
 ९९२२५४६२९५

संपादकीय शाळांना कुलूप लावून भारत 'विकसित' कसा होणार?

देशातील शिक्षण व्यवस्थेची चिंताजनक माहिती समोर आली आहे. केंद्रीय शिक्षण राज्यमंत्री जयंत चौधरी यांनी लोकसभेत लेखी उतराद्वारे दिलेल्या माहितीनुसार मागील १० वर्षांत देशभरात एकूण ९३ हजारहून अधिक शाळा बंद झाल्या आहेत. राजस्थानमधील सीपीआय (एम)चे खासदार अमरराम यांनी विचारलेल्या प्रश्नाला उत्तर देताना त्यांनी ही आकडेवारी सादर केली. सरकारी आकडेवारी नुसार २०१४-१५ ते २०१९-२० या सहा वर्षांत सुमारे ७४,५०० हून अधिक सरकारी सार्वजनिक शाळा बंद झाल्या होत्या. कोविड काळात व त्या नंतरच्या वर्षात म्हणजे २०२०-२१ ते २०२४-२५ या पाच वर्षांतही सुमारे १८,७०० हून अधिक शाळा बंद झाल्या आहेत. सरकारी आकडेवारी नुसार ५,४००, झारखंडमध्ये अंदाजे ५,०००, आणि राजस्थानमध्ये २,५०० हून अधिक शाळा बंद झाल्याची नोंद आहे. जम्मू-कश्मीरमध्येही अंदाजे ४,४०० शाळा बंद झाल्याचे दिसून येते. तसेच बिहार, पंजाब, उत्तराखंड आणि पश्चिम बंगाल यांसारख्या मोठ्या राज्यांमध्येही शेकडो ते हजारो शाळा बंद झाल्याची आकडेवारी समोर आली आहे.

याध्ये महाराष्ट्र कुठे?

महाराष्ट्राचीही स्थिती फार विदारक आहे असेच म्हणावे लागेल कारण २०१४-१५ ला महाराष्ट्रात एकूण ६७,७१७ शाळा होत्या त्यांची संख्या २०१९-२० ला ६५,८८६ झाली म्हणजे मधल्या काळात जवळपास १८३१ सरकारी शाळा सरकाराने बंद केल्या. तसेच २०२०-२१ ला महाराष्ट्रामध्ये ६५,७३४ शाळा होत्या त्यांची संख्या घटून २०२३-२४ ला राहिली ६४,८८४ म्हणजे या काळामध्ये सुद्धा ८५० शाळांना सरकारने कायमचे कुतूप लावले ही परिस्थिती महाराष्ट्रासारख्या प्रगत आणि पुरोगामी राज्यासाठीही फार विदारक अशीच म्हणता येईल कारण गेल्या दशकभरात महाराष्ट्रातील २६८१ सरकारी सार्वजनिक शाळांना कुलूप लागणे. यावरून राज्यातील खालवलेल्या आर्थिक सामाजिक तसेच राजकीय परिस्थितीची जाणीव होते. या स्थितीचा दूरगामी परिणाम हा महाराष्ट्रातील सामाजिक परिस्थितीवर होईल हे नक्की, कारण शाळा बंद होण्याची ही प्रक्रिया केवळ आकडेवारीचा विषय नाही, तर लाखो विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक भविष्याशी संबंधित गंभीर प्रश्न आहे.

ग्रामीण भागातील अनेक गावांमध्ये शाळा बंद झाल्यानंतर विद्यार्थ्यांना शिक्षणासाठी अनेक किलोमीटर प्रवास करावा लागत आहे. विशेषतः प्राथमिक शिक्षणाच्या स्तरावर हे अंतर वाढणे अनेक विद्यार्थ्यांना शिक्षणापासून दूर नेणारे ठरते. गरीब कुटुंबातील विद्यार्थ्यांना वाहतूक खर्च पचवडत नाही, तर मुलींचा शाळेतील पालक सुरक्षेच्या कारणांमुळे दूरच्या शाळेत पाठवण्यास तयार नसतत. शाळा बंद होण्याचा थेट परिणाम म्हणजे शाळा सोडणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या संख्येत वाढ. यावरूनच आणखी एक भयानक आकडेवारी गेल्या दहा वर्षांत समोर आली आहे.

शाळांमधील नोंदणीची धक्कादायक आकडेवारी?

गेल्या दहा वर्षांत देशभरात तब्बल ९३ हजार शाळांना कुतूप लागले, ही बाब धक्कादायक तर आहेच; पण त्याहून अधिक गंभीर वास्तव म्हणजे याच कालावधीत शाळांमधील विद्यार्थ्यांची नोंदणी मोठ्या प्रमाणात घटली, तर दुसरीकडे देशाची लोकसंख्या मात्र १५.४ कोटींनी वाढली. २०१५ मध्ये भारताच्या एकूण लोकसंख्येपाे २०.७ टक्के लोक शाळांमध्ये नोंदणीकृत होते, मात्र २०२५ पर्यंत हा आकडा १६.८ टक्क्यांवर घसरला आहे. म्हणजेच अवघ्या एका दशकात लोकसंख्येच्या प्रमाणात शाळा नोंदणीमध्ये जवळपास १९ टक्क्यांची घसरण झाली आहे. सरकारी युद्धासच्या आकडेवारीतून समोर आलेले हे चित्र केवळ चिंताजनक नाही, तर देशाच्या भविष्याविषयी गंभीर इशारा देणारे आहे. या राष्ट्रीय पार्श्वभूमीवर महाराष्ट्रातील स्थिती पाहिली, तर प्राथमिक स्तरावर (इयत्ता १-५) शाळा सोडणाऱेच प्रमाण तुलनेने कमी-साधारण १-२ टक्क्यांपेक्षा कमी असले तरी उच्च प्राथमिक स्तरावर (इयत्ता ६-८) ते १ ते ३ टक्क्यांदरम्यान चढ-उतरात होताना दिसतो. मात्र खरा धोक्याचा सिमनल माध्यमिक स्तरावर (इयत्ता ९-१०) दिसून येतो, जिथे गळतीचे प्रमाण अनेकदा दुहेरी अंकांमध्ये, म्हणजे राष्ट्रीय सरासरी १२-१६ टक्क्यांच्या आसपास, पोहोचते. काही भागांमध्ये गुजराती तुलनेत मुलांमध्ये शाळा सोडणाऱेच प्रमाण अधिक असल्याचेही दिसते. गरिबी, शिक्षणत कमी होत जाणारा रस, वारंवार अपयश आणि प्राथमिक ते माध्यमिक स्तरावरील संक्रमणातील अडचणी ही या वाढत्या गळतीची प्रमुख कारणे ठरत आहेत. त्यापेठे प्राथमिक स्तरावर टिकाव राखता असला, तरी माध्यमिक शिक्षणाच्या टप्प्यावर विद्यार्थ्यांना थांबवण्यात प्रणाली अपयशी ठरत असल्याचे स्पष्ट होते आणि हीच बाब येत्या काळात देशाला लोकसंख्याशास्त्रीय लाभांशाेपेची लोकसंख्याशास्त्रीय संकटाकडे ढकलू शकते.

सरकारी शिक्षणाची अडोगती?

देशाच्या शिक्षण व्यवस्थेत नेमके काय घडत आहे, हा प्रश्न आता अधिक तीव्रतेने विचारण्याची वेळ आली आहे. लोकसभेत सरकारने दिलेल्या माहितीनुसार, २०१४-१५ ते २०२३-२४ या दशकात सरकारी शाळांची संख्या तब्बल ८ टक्क्यांनी घटली-२०१४-१५ मधील ११,०७,१०१ शाळा कमी होऊन २०२३-२४ मध्ये १०,१७,६६० इतकी राहिली, म्हणजेच ८९,४४१ सरकारी शाळांचे अस्तित्चच संपले. याउलट, त्याच कालावधीत खासगी शाळांची संख्या १४.९ टक्क्यांनी वाढून २,८८,१६४ वरून ३,३१,१०८ इतकी झाली आणि पुढे २०२४-२५ मध्ये ती ३,३९,५८३ पर्यंत पोहोचली. हा केवळ आकडेवारीतील बदल नाही; हा शिक्षण व्यवस्थेच्या दिशेतील मोठा संकेत आहे. सरकारी शाळा सतत कमी होत असताना खासगी शाळांचा झपाट्याने विस्तार होत असेल, तर शिक्षणाचे हळूहळू खासगीकरण होत आहे का? ग्रामीण आणि आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल कुटुंबांसाठी मेफक किंवा परवडणारे शिक्षण उपलब्ध करून देण्याची राज्याची जबाबदारी नेमकी कोण पार पाडणार? लाखो गरीब विद्यार्थ्यांचे शिक्षण बाजारच्या हाती सोपवण्याचा हा अपत्यक्ष प्रयत्न तर नाही ना? गुणवत्तेच्या नावाखाली सार्वजनिक शिक्षण व्यवस्था कमकुवत होत असेल, तर भविष्यात शिक्षणातील समानता आणि सामाजिक न्याय कसे टिकवले जाणार? या प्रश्नांची स्पष्ट आणि ठोस उत्तरे शासनाने देण्याची वेळ आता नक्कीच आली आहे.

शिक्षणातज्ज्ञांचा इशारा

सरकारचे म्हणणे आहे की कमी विद्यार्थीसंख्या, ग्रामीण भागातून शहरांकडे होणारे स्थलांतर आणि संसाधनांचा कार्यक्रम वापर यासाठी शाळांचे विलीनीकरण करण्यात आले, जेणेकरून उर्वरित शाळांची पायाभूत सुविधा आणि शिक्षक व्यवस्था मजबूत करता येईल. परंतु प्रश्न असा आहे की ही खर्च कार्यक्रमता वाढवण्याची प्रक्रिया आहे, की हळूहळू सार्वजनिक शिक्षण व्यवस्थेचे आकुंचन? शाळा विलीनीकरणामुळे विद्यार्थ्यांना अधिक अंतर प्रवास करावा

नातेपुते पोलीस ठाण्याचे सपोनी महारुद्र परजणे यांचा निरोप समारंभ

नातेपुते (कटूसत्य वृत्त):- कुठल्याही सरकारी अधिकाऱ्याची बदली हा त्याच्या जीवनाचा अविभाज्य भागच आहे. तो सरकारी अधिकारी आहे म्हणजे त्याची बदली ही होणारच. परंतु ज्या भागात तो काम करतो त्या भागासाठी केलेल्या कामाच्या जोरावर तो अधिकारी जनतेच्या गळ्यातील ताईत बनतो. असाच एक अधिकारी म्हणजे नातेपुते पोलीस ठाण्याचे सहाय्यक पोलीस निरीक्षक महारुद्र परजणे, परजणे यांची प्रशासकीय प्रक्रियेनुसार नातेपुते पोलीस ठाणे या ठिकाणी त्यांचा निरोप समारंभाचा कार्यक्रम घेण्यात आला.

या कार्यक्रमासाठी नातेपुते नगरपालिकाचे उपनगराध्यक्ष अतुल पाटील, नगरसेवक अविनाश दोशी, शिवप्रसाद उद्योगसमूहाचे अध्यक्ष शरद (बापू) मोरे, भाजपा जिल्हा उपाध्यक्ष बाजीराव काटकर, भाजप शहराध्यक्ष देविदास भैय्या चांगण, पोलीस पाटील विकास रुपनवर, अंकुश करचे, मेजर अनिल माने, मेजर राजेंद्र आढाव तसेच अनेक मान्यवर निरोप समारंभाच्या कार्यक्रमास उपस्थित होते. यावेळी नातेपुते पोलीस ठाण्याच्या वतीने महारुद्र परजणे यांचा स्वामिक सत्कार केला. तसेच गृहक्षक दलाचे जवान, पत्रकार बांधव, पोलीस पाटील बांधव, शैक्षणिक, सामाजिक, राजकीय तसेच

क्रीडा क्षेत्रातील अनेक मान्यवरांनी महारुद्र परजणे यांना निरोप समारंभ कार्यक्रमाप्रसंगी सन्मान करून पुढील कार्यास शुभेच्छा दिल्या. पत्रकार, पोलीस पाटील, पोलीस कर्मचारी यांच्यासह अनेकांनी महारुद्र परजणे यांच्या कार्याविषयी आपली मनोगते व्यक्त केली. महारुद्र परजणे यांनी पोलीस दलाचा कार्यभार पाहताना सर्वसामान्यांशी संपर्क वाढविण्याबरोबरच नातेपुते व परिसरातील गुन्हेगारीला आळा घालण्यासाठी सर्वतोपरी प्रयत्न केले. अनेक दरोडे, घरफोड्या, चोऱ्या उधडकीस आणून आरोपींना जेरबंद केले होते. अनेक नागरिकांचे चोरीस गेलेले दागिने, मोबाईल खात्री करून नागरिकांना परत केले होते.

हीच त्यांच्या कामाची खरी पोचपावती होती. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक नातेपुते पोलीस ठाण्याचे गोपनीय विभागाचे अमोल देसाय यांनी केले असून कार्यक्रमाचे आभार व सूत्रसंचालन निवेदक संदीप जाधव यांनी मानले.

राज्यातील विकासकामे ठप्प; निधीअभावी मंत्रालये 'टक्केवारी व लिलाव पद्धती' कडे वळल्याचा आरोप

सोलापूर (कटूसत्य वृत्त):- राज्यातील विकासकामे गेल्या दीड ते दोन वर्षांपासून अक्षरशः ठप्प झाली असून निधीअभावी मंत्रालय प्रशासन व खातेप्रमुख 'टक्केवारी व लिलाव पद्धती' ने निर्णय घेत असल्याचा गंभीर आरोप अभियंता व विकासक प्रतिनिधी यांनी केला आहे. राज्याची आर्थिक परिस्थिती अत्यंत विकट असून विविध विभागांकडील विकासकांची कोट्यवधी रुपयांची देणी प्रलंबित असल्याचे त्यांनी स्पष्ट केले.

नवीन कामांना मंजुरीच नाही
राज्यात गेल्या दीड वर्षांपासून नवीन विकासकामांना मंजुरी देण्याची प्रक्रिया जवळपास बंद असल्याचे त्यांनी नमूद केले. 'आज परिस्थिती अशी आहे की, काम पूर्ण केल्यानंतर निधी मिळेल की नाही याची कोणतीही खात्री नाही. त्यामुळे जुनी कामेही पुढे सुरू ठेवण्यास विकासक धजावत नाहीत,' असे त्यांनी सांगितले.

विविध योजनांना निधीच नाही
राज्यातील अनेक महत्त्वाच्या योजनांना निधी उपलब्ध नसल्याचेही त्यांनी अधोरेखित केले. त्यामध्ये -
• आमदार निधीच्या कामांना गेल्या १४ महिन्यांपासून निधी नाही
• जिल्हा नियोजन समितीच्या कामांना निधी नाही
• लोकप्रतिनिधींच्या विशेष निधीच्या योजनांना निधी नाही
• रस्ते व पूल (बजेट हेड) कामांना निधी नाही
• २५१५ ग्रामीण विकास कामांना निधी नाही
• ३०५४ अंतर्गत खड्डे भरण्याच्या कामांना निधी नाही
• सामाजिक विभागांच्या योजनांना निधी नाही
• शासकीय कार्यालये व निवासस्थानांच्या दुरुस्ती कामांना निधी नाही
• आदिवासी विकास व पर्यटन विभागाच्या कामांना निधी नाही
या सर्व बाबींचा थेट परिणाम ग्रामीण व शहरी भागातील नागरिकांवर होत असून, मूलभूत सुविधा अपूर्ण राहता असल्याचे त्यांनी सांगितले.

टक्केवारी' पद्धती ?
राज्याकडे उपलब्ध असलेला अत्यल्प निधी कोणत्या विभागाला मिळावा, यासाठी मंत्रालय व खातेप्रमुखांकडून 'टक्केवारी व लिलाव पद्धती' ने निर्णय घेतले जात असल्याचा आरोपही ईंजि. भोसले यांनी केला. 'राज्याकडे निधीची प्रचंड कमतरता आहे. त्यामुळे देणी देण्यासाठी दीर्घ कालावधी लागणार हे स्पष्ट दिसत आहे. यामुळे विकासक आपली देणी कोणत्याही मार्गाने मिळावीत यासाठी धडपड करत आहेत, असे ते म्हणाले.

शासनाची शांतता धक्कादायक
या गंभीर परिस्थितीवर अद्याप कोणत्याही मंत्र्यांनी किंवा शासनाच्या वरिष्ठ अधिकाऱ्यांनी अधिकृत भूमिका मांडलेली नाही, याबद्दल त्यांनी चिंता व्यक्त केली. 'ही स्थिती अत्यंत गंभीर असताना शासनाकडून कोणतेही स्पष्टीकरण दिले जात नाही, ही बाब दुर्दैवी आहे,' असे मत त्यांनी व्यक्त केले.

मुख्य सचिवांना आवाहन
राज्याचे आर्थिक वर्ष मार्च २०२६ मध्ये संपण्यासाठी आता अवघे ४० दिवस शिल्लक राहिले आहेत. या पार्श्वभूमीवर ईंजि. भोसले यांनी थेट मुख्य सचिवांना आवाहन केले आहे. 'या गंभीर परिस्थितीवर मुख्य सचिवांनी पुढे येऊन स्पष्ट भूमिका मांडावी. विकासकामे ठप्प राहिल्यास राज्याच्या प्रगतीवर त्याचा मोठा परिणाम होईल,' असे त्यांनी सांगितले.

आपदा मित्र सर्खींनी सिद्धेश्वर तलावात केला बोट चालविण्याचा सराव

सोलापूर (कटूसत्य वृत्त):- जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन विभागाच्या वतीने सिद्धेश्वर तलाव येथे आपदा मित्र सर्खींना बोट चालविण्याचा सराव घेण्यात आला. आपत्तीजनक परिस्थितीत बचाव कार्यासाठी बोट महत्त्वपूर्ण ठरते. त्यामुळे सातत्यपूर्ण सरावातून गुणवत्तापूर्ण कामगिरी साध्य होऊन बचाव कार्य अधिक प्रभावीपणे करता येईल, असा उद्देश या उपक्रमामागे आहे, अशी माहिती जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन अधिकारी शक्तिशागर ढोले यांनी दिली. सामाजिक बांधिलकीतून चडचणकर पेट्रोल पंपाचे योगेश

चडचणकर यांनी सरावासाठी लागणारे पेट्रोल उपलब्ध करून दिले. त्यामुळे सराव कार्य सुरळीत पार पडले. आपत्तीकाळात मानवहानी टाळण्यासाठी वारंवार सराव शिबिरांचे आयोजन होणे गरजेचे असल्याचे जिल्हा आपत्ती

व्यवस्थापन विभागाने स्पष्ट केले. तसेच आपदा मित्र सर्खी टीमच्या वतीने सरावासाठी लागणारे पेट्रोल सामाजिक बांधिलकीतून दानशूर व्यक्तींनी उपलब्ध करून सहकार्य करावे, असे आवाहनही करण्यात आले आहे.

पुलवामा हल्ल्यात शहीद जवानांच्या स्मरणार्थ श्रद्धांजली कार्यक्रम

सोलापूर (कटूसत्य वृत्त):- केंद्रीय सशस्त्र बल भूतपूर्व सैनिक कल्याण संघ, सोलापूर (महाराष्ट्र) यांच्या वतीने १४ फेब्रुवारी २०१९ रोजी पुलवामा येथे झालेल्या भ्याड दहशतवादी हल्ल्यात शहीद झालेल्या सीआरपीएफ जवानांच्या स्मरणार्थ विशेष श्रद्धांजली कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. हा कार्यक्रम चार हुत्मा पुतळ्या, पार्क चौक जवळ, सोलापूर येथे पार पडला. या प्रसंगी सोलापूर महानगरपालिकेचे महापौर श्री. विनायक कोंड्याल यांनी उपस्थित राहून शहीद जवानांना पुष्पचक्र अर्पण करून भावपूर्ण श्रद्धांजली वाहिली. यावेळी त्यांनी शहीद जवानांच्या अद्वितीय शौर्य, त्याग व राष्ट्रनिष्ठेचा गौरव करत त्यांच्या बलिदानाची आठवण कायम ठेवणे ही प्रत्येक नागरिकाची जबाबदारी असल्याचे सांगितले. देशाच्या सुरक्षेसाठी प्राणापण करणाऱ्या जवानांप्रती कृतज्ञता व्यक्त करत त्यांच्या कुटुंबीयांच्या पाठीशी संपूर्ण समाज ठामपणे उभा असल्याचा संदेश त्यांनी दिला. यावेळी केंद्रीय सशस्त्र बल

भूतपूर्व सैनिक कल्याण संघाच्या पदाधिकाऱ्यांनी महापौरांकडे संघाच्या कार्यालयासाठी जागा मिळावी तसेच देशासाठी लढणारे जवानांना च्या घराचे मालमत्ता कर माफ करण्यात यावा तसेच शहरामध्ये कार्यालयासाठी जागा उपलब्ध करून द्यावी, अशी मागणी केली. या मागणीवर सकारात्मक प्रतिसाद देत महापौर श्री. विनायक कोंड्याल यांनी मालमत्ता कर माफीबाबत महापालिका व शासन स्तरावर पाठपुरावा करण्याचे तसेच कार्यालयासाठी योग्य ती जागा उपलब्ध करून देण्याबाबत आवश्यक ती कार्यवाही करण्याचे आश्वासन दिले. कार्यक्रमात भूतपूर्व सैनिक, विविध संघटनांचे पदाधिकारी, मान्यवर व नागरिक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. शहीद जवानांच्या स्मृतीप्रित्यर्थ दोन मिनिटे मौन पाळण्यात आले व त्यांच्या आत्म्यास शांती लाभो, अशी प्रार्थना करण्यात आली. यावेळी सिद्धाराम चकोते, सगना बिराजदार, मारुती सुर्वसे, दत्तात्रय येलेपले यांच्या सह आदी मान्यवर उपस्थिती होते.

राजराजेश्वरी प्राथमिक शाळेचे अर्बॅकस परीक्षेत सुयश

(सरकार मान्य)
अर्बॅकस पेट्रोल
An ISO 9001-15
सर्टीफाईड कंपनी
प्रो. हरी सुभाष विरवे
9822964815
9421984815

बोअरवेल
सोलापूरत प्रथमच
मशिनद्वारे २ फूट व्यासाचे खोल पाण्याची विहीर खोदून मिळेल. संपर्क - शिवगंगा वॉटर वेल-सर्व्हिस रिविवार पेट, सोलापूर. 9420766666

सोलापूर (कटूसत्य वृत्त):- विनायक नगर येथील राजराजेश्वरी बालक मंदिर प्राथमिक शाळेतील ३५ विद्यार्थ्यांनी अर्बॅकस परीक्षेत उत्तीर्ण झाले. सोलापूरतील श्रद्धा इन्स्टिट्यूट मार्फत घेण्यात आलेल्या नॅशनल लेवलच्या अर्बॅकसची परीक्षेत शाळेतील संस्कृती उंबरजे, स्वाती लवटे, रुद्र पाटकळे, आदर्श संकण्णा हे चार विद्यार्थी दुसऱ्या श्रेणीत, खुशी फुलारी, श्रेया पुणेकर, आर्या डंगापूर, हरिष पाटील, आरुष चाबुकरवार, रोहन चाबुकरवार, अनविता संकण्णा हे सात विद्यार्थी तिसऱ्या श्रेणीत व उर्वरित सर्व २१ विद्यार्थी चौथ्या श्रेणीत स्थान प्राप्त करून यश संपादन केले. या सर्व यशस्वी विद्यार्थ्यांना स्वाती शहा व सुरेखा डबरे यांचे मार्गदर्शन लाभले. सुरेखा डबरे यांना बेस्ट स्कूल टिचर अवार्ड मिळाला. शाळेच्या मुख्याध्यापिका वैशाली कुंभार, ज्येष्ठ शिक्षिका वैशाली गुजर, लक्ष्मण कांबळे, हणमंत कुरे, श्रेयस बिराजदार आदींच्या हस्ते सर्व यशस्वी विद्यार्थ्यांना ट्रॉफी व प्रमाणपत्र देऊन गौरविण्यात आले. यावेळी मुख्याध्यापिका वैशाली कुंभार म्हणाले, विद्यार्थ्यांच्या स्मरणशक्तीला वाव देण्यासाठी, गणित विषयात इक्वेट होण्यासाठी, तर्क शक्तीत वाढ होण्यासाठी अर्बॅकस सारख्या परीक्षेची काळाची गरज बनली आहे. पालकांनी अशा स्पर्धात्मक परीक्षेला आपल्या पाल्यांना बसण्यासाठी प्रेरणा देण्याचे आवाहन केले.

निर्मल व्यसनमुक्ती केंद्र
मानसिक आजार, व्यसनमुक्ती, लैंगिक समस्या स्किझोफ्रेनिया, बायपोलार मुड डिसऑर्डर, उन्माद, डिप्रेशन, ओ. सी. डी, मंत्रचळेपणा इ. मानसिक आजारासाठी, दारू, तंबाखू, सिगारेट, गुटखा, मावा, गांजा, भांग, मिश्री इ. व्यसनमुक्तीसाठी, शीघ्रपतन, नपुंसकता, वीर्यनाश, हस्तमैथुनामुळे कमजोरी इ. लैंगिक समस्यांसाठी वृद्ध लोकांना सांभाळण्यासाठी सुश्रुषा केंद्र व नातेवाईकांशिवाय अँडमिट करण्याची सोयी निर्मल व्यसनमुक्ती पुनर्वसन व सुश्रुषा केंद्र, स्टेशन रोड, मिरज.

जन्मका जोडी विवाह दुल्हन सूचना केंद्र
सभी जातियों के विरशैव लिंगायत वर-वधू के लिए सभी जातियों के प्रथ एवं द्वितीय वर-वधू के लिए हमसे संपर्क करे। मुस्लिम विवाह ब्रोकर, बंजारा और लंबाणी विवाह ब्रोकर, मुस्लिम मैरिज ब्रोकर, अंधीगर चौडव्या मैरिज ब्रोकर, दनगर समाज मैरिज ब्रोकर, जय भीम समाज मैरिज ब्रोकर, वधू वर माहती केंद्र आमच्याकडे सगळ्या समाजाच्या वधू-वर साठी संपर्क करा. मु.पो.पितापुर, ता. अक्कलकोट, जि. सोलापूर उमेश माने मो. 9353370779 रेखा बर्वे मो. 7218370779

निर्मल व्यसनमुक्ती केंद्र
मानसिक आजार, व्यसनमुक्ती, लैंगिक समस्या स्किझोफ्रेनिया, बायपोलार मुड डिसऑर्डर, उन्माद, डिप्रेशन, ओ. सी. डी, मंत्रचळेपणा इ. मानसिक आजारासाठी, दारू, तंबाखू, सिगारेट, गुटखा, मावा, गांजा, भांग, मिश्री इ. व्यसनमुक्तीसाठी, शीघ्रपतन, नपुंसकता, वीर्यनाश, हस्तमैथुनामुळे कमजोरी इ. लैंगिक समस्यांसाठी वृद्ध लोकांना सांभाळण्यासाठी सुश्रुषा केंद्र व नातेवाईकांशिवाय अँडमिट करण्याची सोयी निर्मल व्यसनमुक्ती पुनर्वसन व सुश्रुषा केंद्र, स्टेशन रोड, मिरज.

अन्न व औषध प्रशासन विभागातील लाच प्रकरणाची गंभीर दखल
मुंबई, (कटूसत्य वृत्त):- अन्न व औषध प्रशासन विभागामधील लाच प्रकरणाची गंभीर दखल घेत अन्न व औषध प्रशासन मंत्री नरहरी झिरवाळ यांनी लाच घेताना पकडलेल्या लिपिकाविरोधात कठोर कारवाईचे आदेश दिले आहेत. संबंधित लिपिकाची केवळ चौकशीच नव्हे, तर त्याची प्रतिनियुक्ती रद्द करण्याचे निर्देशही देण्यात आले आहेत.

बाबुराव पाटील महाविद्यालयामध्ये क्रीडा व सांस्कृतिक महोत्सवाचे उदघाटन

अनगर (कटूसत्य वृत्त):- बाबुराव पाटील कला व विज्ञान महाविद्यालय, अनगर येथे दि. १४ ते १९ फेब्रुवारी या कालावधीमध्ये महाविद्यालयाच्या सार्वजनिक महोत्सवाचा उदघाटन समारंभ नगराध्यक्षा तथा संस्था सचिव सौ.प्राजक्ताताई पाटील यांचे हस्ते करण्यात आला. अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.चंद्रकांत सुर्यवंशी हे होते. या प्रसंगी सौ.प्राजक्ताताई पाटील यांनी विद्यार्थ्यांनी व्यक्तिमत्त्व विकास करण्यासाठी सर्व स्पर्धेमध्ये सहभाग घेतला पाहिजे असे मार्गदर्शन केले. या प्रसंगी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.चंद्रकांत सुर्यवंशी यांनी सार्वजनिक महोत्सवाचा प्रगतीविषयक मार्गदर्शन केले.

या प्रसंगी संस्थेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी चंद्रकांत ढोले यांनी महाविद्यालयातील उपक्रम त्यातून होणारा व्यक्तिमत्त्व विकास याविषयी मार्गदर्शन केले. या प्रसंगी प्र.डॉ.दादासाहेब पाटोळे व चेतन माळी यांनी मनोगत व्यक्त केले. या कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक शारीरिक शिक्षण संचालक प्रा.डॉ.बापू मोहिते यांनी केले.

सूत्रसंचालन प्रा.महादेव चव्हाण यांनी केले व आभार प्रा.डॉ.नितीन गुंड यांनी मानले. या कार्यक्रमासाठी संस्थेचे संचालक लहू निरगिडे, नगरसेविका सौ.माताई गुंड, रुपाली शिंदे, सुरेखा डिकोळे, जुलेखा मुलाणी व डॉ. कोकणे तसेच महाविद्यालयातील प्राध्यापक, प्रशासकीय कर्मचारी व विद्यार्थी उपस्थित होते.

वाचकांसाठी निवेदन: या अंकात प्रसिद्ध होणाऱ्या सर्व प्रकारच्या जाहिरातीमधील मजकूर जाहिरातदाराने दिव्यानुसार प्रसिद्ध केला जातो. यातील कोणत्याही माहितीच्या अथवा आह्वानाच्या सत्यतेबाबत दैनिक कटूसत्य हमी घेऊ शकत नाही याची कृपया नोंद वाचकांनी घ्यावी.

पाहिजेत
चिंचोळी MIDC, सोलापूर शहर करिता सिव्हरिटी गार्ड त्वरित पाहिजे. संपर्क 9145451809 भेटण्याची वेळ - 11:30 ते 2 वा.

१	२	३	४	५	६
७	८	९	१०	११	१२
१३	१४	१५	१६	१७	१८
१९	२०	२१	२२	२३	२४
२५	२६	२७	२८	२९	३०
३१	३२	३३	३४	३५	३६
३७	३८	३९	४०	४१	४२

1	5		4	3
4	7	1	2	5
9	3	4	5	8
6		5	2	
	5		1	7
3	5	8	9	6
	2	6	3	9
8		5		

